

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome

Meistaru iela 10-502, Rīga, LV-1050, tālr. 27343432, e-pasts seplp@seplp.lv, www.seplp.lv

Rīgā, 29.01.2025.
Nr.3/6-3

Atzinums par LSM programmas “LR4” 2024. gada 27. decembra raidījuma “Atklātā saruna” epizodi

2025. gada 2. janvārī Latvijas sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons (turpmāk arī – ombuds) saņēma [...] (turpmāk – Iesniedzējs) 2024. gada 28. decembra iesniegumu (turpmāk – Iesniegums 1) par VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” (turpmāk – LSM) programmā “Latvijas Radio 4 – Doma laukums” (turpmāk – LR4) izskanējušo saturu. Iesniegumā 1 norādīts, ka:

Nenosakāmas izcelsmes krievvalodīgās žurnālistes tiešajā ēterā izsmēja Latvijas pilsones iebildumus par Ziemassvētku vecīša pielīdzināšanu okupantu Ģedmorozam.

Atsaucoties uz minēto, Iesniedzējs lūdz ombudam sniegt savu vērtējumu par šo žurnālistu rīcību.

2024. gada 2. janvārī ombuds saņēma Iesniedzēja 2024. gada 30. decembra iesniegumu (turpmāk – Iesniegums 2), kurā sniegta konkretizēta informācija par Iesniegumā 1 minēto LSM saturu, vēršot ombuda uzmanību ne tikai uz LR4 2024. gada 27. decembra raidījumu “Atklātā saruna” (turpmāk – Raidījums), bet arī uz 2024. gada 27. decembra publikāciju LSM portāla LSM.LV sadaļā LSM+ (turpmāk – Publikācija) “Я доволен реакцией общества — культуролог о дискуссиях по «русскому вопросу»” [“Esmu gandarīts par sabiedrības reakciju – kulturologs par diskusijām par «krievu jautājumu»” – tulkojums no svešvalodas mans – E.A.], kas uzskatāma par konspektīvu Raidījuma satura izklāstu.

Iesniegumā 2 ir sniegta tīmekļa vietnes saite, kurā skatāma Publikācija:

<https://rus.lsm.lv/statja/novosti/analitika/27.12.2024-ya-dovolen-reakciei-obshhestva-kulturolog-o-diskussiyax-po-russkomu-voprosu.a581717/>.

Iesniegumā 2 Iesniedzējs pieprasa ombudam:

[..] *sniegt atzinumu par Latvijas Radio darbinieces Annas Strojās [..] izteikumiem rakstā, kurā apkopots svarīgākais, par ko runāts 2024. gada 27. decembra Latvijas Radio raidījumā “Atklāta saruna”.*

Nemot vērā, ka Iesniegums 1 un Iesniegums 2 (turpmāk abi kopā – Iesniegumi) ir par saistītām LSM satura vienībām, ombuds, atbilstoši Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likuma (turpmāk – SEPLPL) 18. panta pirmajā daļā tam noteiktajai kompetencei – pārraudzīt sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu sniegto pakalpojumu atbilstību šā likuma 1. pantā noteiktajam mērķim un 3. pantā noteiktajiem sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības pamatprincipiem, sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ētikas kodeksiem un redakcionālajām vadlīnijām – nolēma veidot vienu kopēju atzinumu par Iesniegumos norādītā LSM satura atbilstību SEPLPL 18. panta pirmajā daļā minētajiem dokumentiem un tiesību aktiem.

Lai izveidotu atzinumu, ombuds no 2025. gada 2. janvāra līdz 2025. gada 27. janvārim:

- 1) iepazīnās ar Iesniedzēja Iesniegumu saturu;
- 2) iepazīnās ar Raidījuma fragmentu “Дед Мороз” (“Salatēvs” – tulkojums no svešvalodas mans – E.A.);

Raidījuma fragments dzirdams no 08:10 min. līdz 14:05 min., izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://lr4.lsm.lv/lv/raksts/otkritiy-razgovor/dogovorim-itogi-cikla-peredach-nedogovorili.a201122/>.

- 3) iepazīnās ar Publikāciju.

Izvērtējot Iesniegumus, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

konstatē:

[1] Iesniegumos norādītajā Raidījuma fragmentā Raidījuma vadītāja – LR4 galvenā redaktore Anna Stroja (turpmāk – Raidījuma vadītāja) ar Raidījuma dalībniekiem – LR4 žurnālisti Olgu Kņazevu, kultūrpētnieku Denisu Hanovu un politologu Filipu Rajeviski apspriež ombuda 2024. gada 20. decembra atzinumu Nr.33/6-3 (turpmāk – Atzinums Nr.33/6-3) “Par 2024. gada 4. decembra publikāciju LSM+ “Письма Деду Морозу и Санта Клаусу надо отправлять вовремя – Latvijas pasts” [“Vēstules Salatēvam un Santa Klausam ir jānosūta savlaicīgi – Latvijas pasts” – tulkojums no svešvalodas mans – E.A.]

Raidījuma fragments iesākas ar Raidījuma vadītājas teikto:

Bet ziniet ko, tā kā ir Jaungada laiks, piedāvāju sākt ar pasaku. Godīgi sakot, tas, par ko es tagad runāšu, mani ļoti dziļi pārsteidza, bet tam nav saistības ar mūsu [raidījumu – E.A.] ciklu, bet manā redzējumā tas

ir tiešām tāds Ziemassvētku/Jaungada “postscriptum’s” tam, par ko mēs runājam jau tik sen. Tātad, kādā valstībā, kādā valstī dzīvoja kāds ļoti **dusmīgs** pilsonis, kurš **nevarēja ciest Salatēvus** [turpmāk vārds “Salatēvs” tiks lietots kā “Дед Мороз” atveidojums latviešu valodā], kuri runā krieviski. Un nolēma viņš **aizliegt viņiem ieceļot valstī**, kur Salatēvu it kā kopš neatminamiem laikiem **nekad nav bijis**. Un vērsās viņš ar sūdzību par Salatēvu pie sava [...] padomnieka, taču padomnieks izrādījās attapīgs puisis [tulkojums no svešvalodas, visi izcēlumi mani – E.A.].

Nu vispār es domāju, ja atgriezamiem pie normālas valodas, runa ir par sūdzību, kura tika nosūtīta dažas nedēļas pirms Ziemassvētkiem sabiedrisko mediju ombudam. Sūdzība ir par, tā teikt, mūsu “brālīgo portālu” LSM plus, kur lasītājs, asos izteicienos, protestēja pret to, ka krievu mediji joprojām lieto izteicienu “Salatēvs” attiecībā uz slaveno personāžu ar bārdu un dāvanu maisu. Un te uz piecām lapām ombuds, kurš ir valsts amatpersona, raksta atbildi šim cilvēkam un pierāda, ka žurnālistu rīcībā nav ļauna nodoma, un Salatēvam ir tiesības pastāvēt, nepārkāpjot sabiedrisko pasūtījumu un krievu žurnālisti var rakstīt Salatēva vārdu [...] [tulkojums no svešvalodas mans – E.A.].

Šis Raidījuma fragments (turpmāk – Raidījuma fragments 1) ir ietverts arī 2024. gada 27. decembra Publikācijā LSM+ un tā citāts oriģinālvalodā ir iekļauts Iesniegumā 2:

*«В некотором царстве, в некотором государстве жил-был **очень злой гражданин, который терпеть не мог Дедов Морозов, говорящих по-русски, и решил запретить им въезд в страну, где Дедов Морозов якобы исконно не было**. И обратился с жалобой на Деда Мороза и его лошадок к советнику (омбудсмену по общественным СМИ. — Прим. LSM+). А советник оказался парень не промах... В жалобе на портал LSM+ **читатель в очень резких выражениях** возражал против того, что русские СМИ по-прежнему используют выражение «Дед Мороз» по отношению к известному персонажу с бородой и мешком подарков.*

*И вот на пяти страницах омбудсмен, который является государственным чиновником, пишет ответ этому человеку и доказывает, **что в действиях журналистов нет злого умысла, и Дед Мороз имеет право на существование**, не нарушая общественный заказ, и русские журналисты могут так его называть» [izcēlumi – Iesniedzēja].*

Ombuda tulkojums no svešvalodas:

*Kādā valstībā, kādā valstī dzīvoja reiz kāds ļoti **dusmīgs** pilsonis, kurš **nevarēja ciest Salatēvus**, kuri runā krieviski, un nolēma viņš **aizliegt viņiem ieceļot valstī**, kur Salatēvu it kā kopš neatminamiem laikiem **nekad nav bijis**. Un vērsās ar sūdzību par Salatēvu un viņa zirdziņiem pie sava padomnieka (sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuda – LSM+ piezīme), taču padomnieks izrādījās attapīgs puisis... Sūdzībā par portālu LSM+ lasītājs ļoti asos izteikumos iebilda pret to, ka krievu plašsaziņas līdzekļi joprojām izmanto izteicienu “Salatēvs” attiecībā uz zināmo personāžu ar bārdu un dāvanu maisu.*

Un lūk, uz piecām lapaspusēm ombuds, kurš ir valsts ierēdnis, raksta atbildi šim cilvēkam un pierāda, ka

žurnālistu rīcībā nav ļauna nodoma, un Salatēvam ir tiesības uz eksistenci, nepārkāpjot sabiedrisko pasūtījumu un krievu žurnālisti var viņu tā saukt.

Raidījuma epizodes turpinājumā Raidījuma vadītāja jautā Raidījuma viesim Filipam Rajevschim: *Nu, kuram traucē Salatēvs?, un saņem šādu atbildi: Tiem, kuri uzskata, ka viņa nav. [..] Un, kā mēs redzam vēstulē Edmunds [ombuds Edmunds Apsalons – E.A.] ļoti skaidri norādīja, ka mums ir ļoti grūti strīdēties par viņa eksistenci, jo neviens viņu nav redzējis, bet neviens nevar arī pierādīt, ka viņa nav un [..].*

Raidījuma vadītāja: *Un neviens nevar pierādīt, ka viņš ir viens vai viņu ir daudz [..].*

Filips Rajevschis: *[...] vai viņu ir daudz. Varbūt tas ir vesels kolektīvs, vai arī viņi dzīvo dažādās vietās. Bet es domāju, kad sākas, lūk, diskusija par Salatēvu ...starp citu, es jums jautāju pirms ētera, varbūt es nezinu sinonīmu. Varbūt krieviski mēs varam saukt Salatēvu savādāk, ... bet, kad sākas diskusija par Salatēvu, tas nozīmē, ka mēs esam “atbraukuši”. Nu šo mēs esam “izrunājuši”, ... aizrunājušies. Tāpēc, ka es domāju, ka tas nav nopietni. Tas jau pārvēršas nedaudz par absurdu.*

Raidījuma vadītāja: *Nu šajā vēstulē, atbildes vēstulē jeb precīzāk tiesībsarga slēdzienā ir šī ironija, absolūti krāšņa, bet galu galā tas tomēr ir ierēdņa darbs, kurš raksta piecas lapas, atbildot uz šāda rakstura sūdzību [..] [tulkojums no svešvalodas mans – E.A.]*

Salatēva jautājumam veltītā Raidījuma fragmenta noslēgumā Raidījuma viesis Deniss Hanovs dalās pārdomās par sūdzību rakstīšanas kultūras vēsturi:

[..] Es uzskatu, ka tas, kas notika, šī sūdzība ir vecā ziņošanas kultūra. Ziņošana postpadomju telpā, post-totalitārā sabiedrībā, tā ir viena no valodām, kā sazināties ar varu. Principā tas, kurš pienes/ziņo..., nu tā tāda figūra bija... Kaut kad Pēterburgā sen pirms kara bija interesanta izrāde, starp citu, itāļu trupas, ar nosaukumu “Vārds un Darbs”. Tas ir tradicionāls Annas Ivanovnas laika slepenpolīcijas formulējums.

Un tur ir materiāli, ka ziņojumi iestiepjas senā pagātnē līdz Aleksejam Mihailovičam, kad notika [baznīcas] šķelšanās un zemnieki ziņoja par šķeltniekiem. Pēc tam, dabiski, ka tā ir cariskā Krievija, tad dabiski Staļina periods, un tā tālāk, un tā tālāk. Mēs redzam, kas notiek tagad Krievijā, kino vidē, teātra vidē. Ir pat tādi gandrīz oficiāli ziņotāju amati: no deputātiem vai radošās inteliģences pārstāvjiem. Proti, viņiem ir pienākums ziņot. Te “smaržo” pēc kaut kādas līdzīgas aizraušanās. Bet tas ir ļoti skumji, jo principā paralēli visam smieklīgajam, kas te ir, parādās ļoti skumja lieta - kā tas viss ietekmē brīvību un kā tas ietekmē redakcijas emocionālo stāvokli. Mēs šeit varam pasmieties, izklaidēt klausītājus. Bet jums ar šo strādāt [tulkojums no svešvalodas mans – E.A.]

Daļa no iepriekšējā rindkopā transkribētā Raidījuma fragmenta (turpmāk – Raidījuma fragments 2) ir citēta arī 2024. gada 27. decembra Publikācijā LSM+ un tā citāts oriģinālvalodā ir iekļauts arī Iesniegumā 2:

“Денис Ханов заявил, что эта жалоба омбудсмену — пример «старинной культуры доносов» в посттоталитарном обществе:

«На постсоветском пространстве **доносы** — один из языков общения с властью. (..) Это как сейчас в России мы видим, что происходит в театральной, культурной среде, **появляются фигуры почти официальных доносчиков, депутатов отдельных, считающих своей обязанностью доносить. Здесь тоже попахивает приблизительно таким же увлечением.**” [izcēlumi – Iesniedzēja]

Ombuda tulkojums no svešvalodas:

Deniss Hanovs paziņoja, ka šī sūdzība ombudam – piemērs post totalitāras sabiedrības “senajai ziņojumu kultūrai”;

“Postpadomju telpā ziņojumi – viena no saziņas ar varu valodām (..) Tas ir kā tagad mēs redzam Krievijā, kas notiek teātra, kultūras vidē, parādās gandrīz oficiālu ziņotāju figūras, daži deputāti, kuri uzskata par savu pienākumu ziņot. Šeit arī ož aptuveni pēc līdzīgas aizraušanās.”

[2] Saistībā ar Raidījuma fragmentu 1 un tam atbilstošo Publikācijas satura daļu Iesniedzējs uzskata, ka Raidījuma vadītāja **viltīgi, ļaunprātīgi, lai izvairītos no atbildības, piesedzas ar “pasaku”, lai izsmietu, sagrozītu, pārspīlētu un nepatiesi atspoguļotu** [visi izcēlumi mani – E.A.] [..] iesniegumā ombudam minēto (skat. ombuda sniegto atzinumu Nr.33/6-3 par 2024.gada 5.decembra iesniegumu), [..] norādot to ombuda Atzinumā Nr. 33/6-3 citēto Iesniedzēja tekstu, par kuru notiek saruna Raidījuma fragmentā 1 un tam atbilstošajā Publikācijas daļā:

*“Rus LSM portāls latviešu Ziemassvētku vecīti tulko kā Ģed Moroz, kas ir **latviešu kultūras tēla krieviskošana un latviešu kultūras necienīšana un liecina par zemiem ētikas un profesionalitātes standartiem, un lūdz izvērtēt šo rus LSM neprofesionalitāti vai apzinātu latviešu kultūras sagrozīšanu un latviešu kultūras tēla aizstāšanu ar krievu kultūras tēlu, uzsverot, ka Rus LSM sagrozīja Latvijas Pasta ziņojumu par vēstulēm Ziemassvētku vecītim, sniedza **maldinošu un neprecīzu atstāstu.**”*** [visi izcēlumi mani – E.A.]

Ombuda Atzinumu Nr.33/6-3 par 2024. gada 5. decembra iesniegumu skatīt, izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://www.seplp.lv/lv/atzinums-nr336-3-par-2024gada-5decembra-iesniegumu>.

Iesniedzējs uzskata, ka Raidījuma vadītājas [Raidījuma fragmentā 1 un tam atbilstošajā Publikācijas daļā sniegtais] komentārs ir **neobjektīvs, melīgs, neprecīzs, sagrozīts, ļaunprātīgs un maldinošs, kas ir smags žurnālista ētikas un profesionalitātes pārkāpums** [visi izcēlumi mani – E.A.], un norāda, ka Raidījuma vadītāja ir pārkāpusi:

- *Latvijas Radio Rīcības un ētikas kodeksa 2.2., 2.3., 2.6., un 6.1.punktu;*
- *Sabiedrisko mediju redakcionālās vadlīnijas, kas pieprasa žurnālistiem būt patiesiem, godprātīgiem, atklātiem, atbildīgiem, precīziem, objektīviem.*

Saistībā ar Raidījuma vadītājas teikto Raidījuma fragmenta 1 ietvaros un tā izklāstu Publikācijas atbilstošajā saturā, Iesniedzējs pieprasa Raidījuma vadītājai:

- 1) *sniegt pierādījumus, kas no ombuda iesniegumā minētā viņai ļāva secināt, ka iesnieguma iesniedzējs ir:*
 - *ļauts, necieš ģedmorozus, kuri runā krieviski;*
 - *vēlas aizliegt ģedmoroziem iebraukt valstī;*
 - *apgalvojis, ka valstī nekad nav bijuši ģedmoroz;*
 - *apgalvojis, ka žurnālistiem ir bijuši ļauni nodomi;*
 - *apgalvojis, ka ģedmorozam nav tiesības eksistēt.*
- 2) *[..] skaidrot, kuri bija tie asie izteikumi, kas minēti iesniegumā ombudam un kāpēc tie ir uzskatāmi par asiem.*

Iesniedzējs Iesniegumā 2 norāda: *Turklāt, šāds gadījums, kurā Latvijas Radio darbinieks, nespējot izturēt viņa darbvietas kritiku un tajā strādājošo darbinieku profesionalitātes un ētikas apšaubīšanu, izmanto darbvietas sniegtās iespējas, lai nomelnotu un izsmietu Latvijas pilsoni, kurš izmanto demokrātisku rīku, ir, manuprāt, bezprecedenta. Ja Anna Stroja ir sacerējusi arī citas apmelojošas pasakas par cilvēkiem, kuri ir griezušies pie ombuda, lūdzu sniegt konkrētus piemērus.*

[3] Iesniegumā 2 ombuda uzmanība tiek vērsta arī uz Raidījumā izskanējušo un Publikācijā lasāmo kultūrpētnieka Denisa Hanova viedokli, pievienojot Iesniegumam 2 konkrēto Publikācijas fragmenta citātu oriģinālvalodā, ar kura saturu oriģinālvalodā un ombuda tulkojumā var iepazīties šī atzinuma pirmās daļas noslēgumā. Iesniedzējs uzdod izvērstu jautājumu par šī viedokļa publicēšanas faktu:

Vai rus LSM redakcija uzskata, ka tas ir sabiedrības interesēs – popularizēt viedokli, ka demokrātiska rīka izmantošana – vēršanās ar iesniegumu pie sabiedrisko mediju ombuda, kurā minētais pēc tam ir pieejams publiski, ir pielīdzināms nelietīgas, slepenas nosūdzēšanas gadījumiem Latvijas okupācijas laikā, kā rezultātā nosūdzēto varēja nošaut, izsūtīt uz Sibīriju un citādos noziedzīgos veidos sagraut viņu dzīvi? Vai rus LSM redakcijas mērķis ir apspiest, vājināt un mazināt LSM kritizēšanas iespējas un pilsoniskas sabiedrības veidošanos? Ja iesniegumi sabiedrisko mediju ombudam ir pielīdzināmi tā dēvētajai stukačošanai Latvijas okupācijas laikā, kādi ir tie demokrātiskie un pareizie rīki un darbības, kuras rus LSM redakcija uzskata par pieņemamiem, lai paustu kritiku par LSM darbu? Lūdzu minēt konkrētus piemērus!

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons
secina:

[4] Iesniegumos norādītajās LSM satura vienībās runa ir par ombuda 2024. gada 20. decembra Atzinumu Nr.33/6-3 “Par 2024. gada 4. decembra publikāciju LSM+ “Письма Деду Морозу и Санта Клаусу надо отправлять вовремя – Latvijas pasts” [Vēstules Salatēvam un Santa Klausam ir jānosūta savlaicīgi – Latvijas pasts” – tulkojums mans – E.A.].

Šis atzinums bija sagatavots par 2024. gada 4. decembra publikāciju sabiedriskā medija portāla LSM.LV sadaļā LSM+ “Письма Деду Морозу и Санта Клаусу надо отправлять вовремя – Latvijas pasts” [Vēstules Salatēvam un Santa Klausam ir jānosūta savlaicīgi – Latvijas pasts” – tulkojums mans – E.A.].

Šī publikācija savukārt ir uzskatāma par VAS “Latvijas Pasts” 2024. gada 3. decembrī izplatītā publiskā paziņojuma – *Latvijas Pasts aicina mazos Latvijas iedzīvotājus savlaicīgi nosūtīt vēstules Ziemassvētku vecītim* – saīsinātu pārstāstu krievu valodā, kurā *Ziemassvētku vecītis* krievu valodā tika atveidots kā *Дед Мороз* [Salatēvs].

Atzinums Nr. 33/6-3 tika veidots, atsaucoties uz 2024. gada 5. decembra iesniegumu, kura citāts ir lasāms šī atzinuma otrās daļas otrajā rindkopā. Kopš Atzinuma Nr. 33/6-3 publiskošanas 2024. gada 20. decembrī Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes mājaslapas sadaļā “Ombuda atzinumi”, tā saturs, t.sk. norādītais 2024. gada 5. decembra iesnieguma citāts, kļuva publiski pieejams.

Jāņem vērā, ka ombuda atzinumu adresāti nav tikai konkrētie iesniegumu autori, bet arī LSM darbinieki un Latvijas sabiedrība kopumā, lai tādējādi veicinātu visu iesaistīto pušu medijpratību. Tāpēc atzinumos tiek citēti būtiskākie iesniegumu fragmenti, lai katram atzinuma lasītājam būtu saprotama iesniegtās pretenzijas būtība. Ne publikotajos atzinumos, ne komunikācijā ar iesniegumos problematizēto sabiedriskā medija satura vienību autoriem un atbildīgajiem redaktoriem netiek atklāta iesniedzēja identitāte.

Iesniegumos norādītajās LSM satura vienībās tiek apspriests gan paša iesnieguma fakts, par kuru ir ticis veidots Atzinums Nr. 33/6-3, gan Atzinumā Nr. 33/6-3 ietvertais un šī atzinuma otrajā daļā lasāmais 2024. gada 5. decembra iesnieguma citāts.

Raidījuma fragmentā 1 ir saklausāms, ka Raidījuma dalībnieki vērtē Atzinuma Nr. 33/6-3 pamatā esošo iesniegumu kā pārspīlētu reakciju uz to, ka LSM+ publikācijā *Ziemassvētku vecītis* krievu valodā ir ticis atveidots kā *Дед Мороз* [Salatēvs], uzskatot, ka valodnieciskais jautājums par šī

mītiskā tēla vārda pareizu atveidojumu krievu valodā ir ticis hiperbolizēts, saasināts. Ombuds pieņem, ka Raidījuma dalībnieki 2024. gada 5. decembra iesniegumā norādīto, ka tādējādi notiek *latviešu kultūras tēla krieviskošana un latviešu kultūras necienīšana* [..], ka runa nav tikai par vārdu lietojumu, bet par [..] *latviešu kultūras sagrozīšanu un latviešu kultūras tēla aizstāšanu ar krievu kultūras tēlu*, ir uztvēruši kā nepamatotu pārspilējumu.

[5] Pārspilējums kā retorisks paņēmiens saziņā ir pilnībā pieņemama valodspēle, ar kuru tās lietotājs (apzināti vai neapzināti) cenšas pievērst savas auditorijas uzmanību kādai problēmai, saasinot to, palielinot tās mērogus, lai tādējādi izceltu un paaugstinātu problēmas nozīmīgumu un svarīgumu. Vienlaicīgi ir jāņem vērā, ka pārspilēšana ir manipulatīvs paņēmiens, kas paredzēts tam, lai ietekmētu un izmainītu auditorijas līdzšinējo attieksmi un izpratni sev vēlamajā virzienā, lai panāktu tās piekrišanu pārspilējuma paudēja redzējumam, ietekmējot auditoriju ar norādi uz (nepamatoti) palielinātu (pārspilētu) situācijas mērogu (plašāk, vairāk – nekā šķita) un kritiskumu (sliktāk, ļaunāk – nekā šķita).

Nonākot saskarsmē ar pārspilējumu kā manipulatīvas pārliecināšanas un ietekmēšanas paņēmienu, viena no iespējamām aizsardzības stratēģijām ir jokošana. Joka kā valodspēles un retoriska paņēmiena mērķis ir izraisīt smieklus par kādu personu vai situāciju, tādējādi joks ir vēršanās pret kādu personu vai situāciju. Šī rīcība var izpausties dažādi. Ar joku var labvēlīgi pasmieties par kādu, bet var arī ļauni izsmiet, nīrgāties, pazemot, noniecināt. Robeža starp vienu un otru ir grūti definējama, jo to nosaka ikreizējā joka recipienta uztvere, kuras pamatā ir joka uztvērēja individuālā pieredze, intereses, vajadzības, mērķi un aktuālās attieksmes gan pret joka tēmu, gan pret stāstītāju. Pieļaujamo robežu noteikšanā tiek ņemta vērā arī konkrētā joka izteikšanas situācija un šīs rīcības nodoms jeb recipienta aktuālā interpretācija tam, ko joka izteicējs ir vēlējis ar joku panākt. Tas viss veido sarežģītu nosacījumu kopumu, kas ir pamatā joka pieņemšanai vai nepieņemšanai.

Raidījumā jokošanas kā valodspēles uzdevums šķietami ir bijis devalvēt Atzinumā Nr. 33/6-3 lasāmo (un Raidījuma dalībnieku vērtējumā – pārspilēto) 2024. gada 5. decembra iesniegumā izteikto apgalvojumu nozīmīgumu, norādot uz iesniegumā veiktā problēmas mēroga un problēmas kritiskuma palielinājuma nepamatotību, respektīvi, padarīt šos apgalvojumus smieklīgus. Jāņem vērā, ka sagaidāmā reakcija uz joku – smieklis un pozitīvas sajūtas – ir atkarīga ne tikai no joka satura (pieņēmumiem – par ko drīkst jokot) un izteikšanas situācijas (pieņēmumiem – kad drīkst jokot), bet arī no adresāta attieksmes pret joka izteicēju. Ja pret joka izteicēju pastāv negatīva vai noraidoša attieksme, tad neviens tā izteiktais joks nešķitīs smieklīgs. Joks tiks uztverts kā viegli maskēts uzbrukums adresāta izteiktajam pārspilējumam (un secīgi – pašam adresātam). Šādos

gadījumos joka recipienta bieži lietota aizsardzības stratēģija ir centieni turpināt eskalēt problēmas mēroga vai kritiskuma pārspīlējumu līdz tādām līmenim, kad arī joka izteicējam tas vairs nešķiet smieklīgi, un viņš pārstāj par to jokot.

[6] Kvalitatīvās žurnālistikas vadlīnijas primāri ir paredzētas tam, lai sabiedriskā medija saturu veidotu pārbaudīta un pēc iespējas precīza, faktos balstīta informācija, lai fakti netiktu sagrozīti vai izdomāti, un auditorija netiktu maldināta. Faktos balstītas žurnālistikas principi pieprasa sniegt pilnvērtīgu informāciju, kas auditorijai palīdz saprast plašāku kontekstu un iepazīties ar apskatāmajam jautājumam nozīmīgiem argumentiem un viedokļiem, nepieļaujot tendenciozitāti satura izklāstā, t.sk. balss intonācijā un vārdu izvēlē. Tieši sabiedrības tiesības saņemt patiesu informāciju un sabiedriskā medija pienākums – sniegt patiesu informāciju – nosaka sabiedriskā medija darbību, jo tiekšanās pēc patiesības ir profesionālas žurnālistikas galvenais mērķis.

Jāņem vērā, ka iepriekšminētās prasības pilnā mērā nav realizējamas tādā specifiskā izteiksmes žanrā kā jokošana un pasaku stāstīšana, tāpēc Latvijas sabiedrisko mediju redakcionālajās vadlīnijās ir noteikts, ka *uz dažiem žanriem – spēlfilmām, izklaidi, šoviem, humora un satīras raidījumiem, radioteātra iestudējumiem – netiek attiecinātas tās precizitātes prasības, kas ir obligātas faktos balstītam žurnālistikas saturam.*

Pasaku stāstīšana un jokošana kā publicistikas žanri nav objektīvu faktu izklāsts, pasakas un jokus nevar analizēt kā realitāti aprakstošus tekstus, noskaidrojot to patiesumu un objektivitāti kā atbilstību realitātei, un precizitāti, kā attēlojuma līdzības pakāpi realitātei. Abi šie komunikācijas žanri ir paredzēti tam, lai netiešā, alegoriskā veidā paustu noteiktu viedokli par realitāti.

Viedoklim kā subjektīvai realitātes interpretācijai un emocionālai attieksmes izpausmei, atšķirībā no aprakstošiem izteikumiem, nepiemīt īpašība būt “patiesam” vai “aplamam”, respektīvi, būt faktam. Viedokļi ir saprotami vai nesaprotami, pareizi vai nepareizi, ticami vai neticami, izdevīgi vai neizdevīgi. Subjektīva realitātes interpretācija un emocionālā attieksme pret to nekad nav objektīva un precīza, jo tā neapraksta objektīvo realitāti, bet gan konstruē mentālo realitāti. Šīs konstrukcijas primārais uzdevums ir nevis informēt par kādu notikumu, aprakstīt realitāti, bet gan izteikt subjektīvu attieksmi, vērtēt realitāti, balstoties tajā, ko viedokļa izteicējs uzskata par vērtīgu, būtisku un svarīgu. Tāpēc katrs viedoklis vairāk vai mazāk ir tendenciozs gan saturā, gan formā – materiāla izkārtojumā, intonācijā un vārdu izvēlē.

[7] Tādējādi ombuds secina, ka Raidījuma dalībnieki ombuda Atzinuma Nr.33/6-3 pamatā esošā 2024. gada 5. decembra iesnieguma argumentāciju ir uztvēruši kā pārspīlējumu, uz kuru Raidījuma vadītāja reaģēja ar joku – pasakas stāstīšanu par kādu *dusmīgu pilsoni, kurš nevarēja ciest*

Salatēvus, kā tas ir saklausāms Raidījuma fragmentā 1. Ombuds pieņem, ka Raidījuma vadītājas lēmumu reaģēt uz 2024. gada 5. decembra iesniegumā lietoto argumentāciju ar joku noteica gan paša jautājuma (Ziemassvētku vecīša tēls) šķietamā kuriozitāte, gan svētku atmosfēra Raidījuma norises laikā (27. decembris) un Raidījuma tēma – raidījumu cikla “Atklātā saruna” gada rezultātu apkopojums, gan iepriekš minēto apsvērumu noteikta nevēlēšanās turpināt eskalēt šo jautājumu, un, iespējams, arī ombuda Atzinumā Nr.33/6-3 vietām fiksējamais ironiskais tonis. Tādējādi, izvērtējot Raidījuma mērķi, formātu un epizodes saturu, ombuds šajā pasakas stāstīšanas faktā un tās saturā nesaskata ļaunprātīgu nodomu un negodprātīgu vēršanos pret 2024. gada 5. decembra iesnieguma autoru. Tomēr jāņem vērā, ka ironiska jokošanās kā komunikācijas žanrs ir ļoti riskants, jo, kas vienam šķiet labvēlīga pasmiešanās, to cits uztver kā ļaunu izsmiešanu.

Iesniedzēja reakcija uz Raidījuma fragmentā 1 dzirdamo liecina, ka šī pasaka netika uztverta kā joks, bet gan kā Raidījuma vadītājas rīcība, ar kuru tā *viltīgi, ļaunprātīgi, lai izvairītos no atbildības, piesedzas ar “pasaku”, lai izsmietu, sagrozītu, pārspīlētu un nepatiesi atspoguļotu* [...] iesniegumā *ombudam minēto, [...] neobjektīvs, melīgs, neprecīzs, sagrozīts, ļaunprātīgs un maldinošs* komentārs, ar kuru, Iesniedzējas ieskatā, tiek pārkāpts Latvijas Radio Rīcības un ētikas kodekss un Sabiedrisko mediju redakcionālās vadlīnijas.

To, ka Iesniedzējs Raidījuma fragmentā 1 izklāstīto pasaku uztvēra kā uzbrukumu – agresīvu, emocionāli vardarbīgu rīcību, varētu noteikt vai nu Iesniedzēja noraidošā attieksme pret Raidījuma vadītāju, par ko liecina Iesniegumā 1 divreiz lietotais LR4 darbinieku apzīmējums - *Nenosakāmas izcelsmes krievvalodīgās žurnālistes*, vai arī tas, ka Iesniedzējs Ziemassvētku vecīša atveidojumu krievu valodā kā *Дед Мороз* [Salatēvs] bez pārspīlējumiem uzskata par *latviešu kultūras tēla krieviskošanu un latviešu kultūras necienīšanu*, respektīvi, neuzskata 2024. gada 5. decembra iesniegumā teikto par pārspīlējumu, bet gan par objektīvu situācijas aprakstu, par ko netieši liecina Iesniegumā 2 uzdotie un atzinuma otrajā daļā citētie Iesniedzēja jautājumi Raidījuma vadītājam un tiem sekojošais LR4 darbinieku rīcības vērtējums. Tādējādi var secināt, ka Iesniedzēja vērtējums jautājumam par Ziemassvētku vecīša vārda atveidojumu krievu valodā principiāli atšķiras no Raidījuma vadītājas un viesu viedokļa.

[8] Ir jāpiekrīt Iesniedzējam, ka runa, protams, nav tikai par vārdiem un tulkojuma precizitāti vai normatīvo pareizumu. Ziemassvētku vecītis kā kristīgās pasaules tēls, neskatoties uz visām tā atšķirīgajām izpausmēm dažādajās kultūrās, ir ar noteiktu kopīgu identitāti, kas pieļauj uzskatīt, ka šī tēla denotāts ir viena persona. Savukārt specifiskās nacionāli-kulturālās atšķirības, no kurām liela daļa nāk no pirmskristīgā, pagāniskā kultūras mantojuma, paver iespēju arī pieņemt, ka katrai tautai un katrā kultūrā ir savs atsevišķs vecītis ar nacionāli-kulturālām īpatnībām. Kā šāda kultūras

konstrukcija latviešu Ziemassvētku vecītis, nenoliedzami, atšķiras no citu tautu šī tēla versijām, tāpēc, ja apzīmējums “Ziemassvētku vecītis” tiek lietots ne kā sugas vārds, kas aptver visas konkrētās šī tēla izpausmes dažādajās kultūrās, bet gan kā īpašvārds, kas apzīmē tieši latvisko šī tēla versiju, tad arī svešvalodās norādei uz latvisko Ziemassvētku vecīti būtu lietojams tā apzīmējums oriģinālajā – latviešu literārajā valodā, netulkojot to katrā konkrētajā svešvalodā, jo katrs tulkojums tad vienlaicīgi būtu arī latviskā tēla nomaīņa ar to šī tēla versiju, kas pastāv tās valodas lietotāju kultūrā, kuru valodā tulkojums tiek veikts. Uz šo apsvērumu ombuds norādīja jau Atzinumā Nr. 33/6-3. Latviešu Ziemassvētku vecītis dažās pazīmēs ir līdzīgs, taču nekādā gadījumā nav identisks ar krievu Salatēvu, tāpēc tiem, kuri arī šogad vēlēšies sūtīt vēstuli uz Ziemupes “Rūķupi”, ir jārēķinās, ka šīs vēstules adresāts ir latviešu Ziemassvētku vecītis, kuram jāraksta latviešu valodā un arī dzejoļi būs jāskaita latviski.

Domājams, tieši šis apstāklis, ka vārdu savienojumu “Ziemassvētku vecītis” (vai jebkuru citu apzīmējumu šim tēlam citās valodās) var lietot gan kā kopīgu apzīmējumu visiem šajā kopā ietilpstošajiem Ziemassvētku vecīšu tēliem, gan kā vienu konkrētu individu apzīmējošu īpašvārdu, ir radījis tās domstarpības un pārpratumus, kas izveidojās pēc 2024. gada 4. decembra publikācijas LSM+ “Письма Деду Морозу и Санта Клаусу надо отправлять вовремя – Latvijas pasts” [Vēstules Salatēvam un Santa Klausam ir jānosūta savlaicīgi – Latvijas pasts” – tulkojums mans – E.A.].

Vienlaikus norādāms, ka ombuds joprojām nesaskata 2024. gada 4. decembra LSM+ publikācijā lietotajā Ziemassvētku vecīša atveidojumā krievu valodā ļaunprātīgus centienus krieviskot latviešu kultūras tēlu un latviešu kultūras noniecināšanu. Kultūru atšķirības un nesalīdzināmība neļauj burtiski tulkot noteiktus kultūras tēlus, jo to apzīmējošie vārdi nav tikai nozīmes nesēji, bet arī atšķirīgas jēgas izpausmes. Vārdiem “Ziemassvētku vecītis” un “Salatēvs” ir viena nozīme, apzīmējot personu, kas saistās ar Ziemassvētkiem, bet atšķirīga jēga, kā katra mītiskā tēla atšķirīgās izpausmes katrā kultūrā. Ombuds pieņem, ka šo semantisko nianšu (atšķirības starp vārda nozīmi un tā jēgu) neievērošana ir bijis iemesls minētajā publikācijā veiktajam tulkojumam un vienas sabiedrības daļas kritiskajai reakcijai uz to, taču tas nav uzskatāms par sabiedrisko mediju saturu regulējošo normatīvu pārkāpumu, uz ko tika norādīts jau Atzinumā Nr. 33/6-3.

[9] Ombudam ir jāpiekrīt Iesniegumā 2 sniegtajam un atzinuma trešajā daļā aktualizētajam Iesniedzēja vērtējumam par kultūrpētnieka Denisa Hanova Raidījuma fragmentā 2 izteikto viedokli, kurš ir izklāstīts šī atzinuma pirmās daļas noslēgumā. Ombuds uzskata, ka vēsturiskās paralēles ar cariskās Krievijas un Padomju Savienības ziņošanas tradīciju vai paralēles ar mūsdienu Krievijā pastāvošo ziņošanas kultūru ir nepamatotas, jo to pamatā ir principiāli atšķirīgs

attiecību modelis starp valsts varu un iedzīvotājiem. Ja, piemēram, padomju okupācijas laikā liela daļa Latvijas sabiedrības jebkuru ziņojumu valsts varas institūcijām uzskatīja par kolaboracionisma ar svešu un naidīgu varu izpausmi un tamdēļ par morāli nepieņemamu, nosodāmu rīcību, tad Latvijas valsts suverēnā vara pieder Latvijas tautai, un sadarbība ar valsts varas institūcijām ir ne tikai katra pilsoņa tiesības, bet arī pienākums.

Ombuds ir gandarīts par katru saņemto iedzīvotāju iesniegumu, uztverot to kā atgriezenisko saiti no sabiedrības par sabiedrisko mediju darbību. Ja iesniegumos aprakstītie pārkāpumi veicot izvērtējumu tiek atzīti, tā ir iespēja sabiedriskajiem medijiem labot savas kļūdas un uzlabot sava veidotā satura kvalitāti, ja pārkāpumi netiek atzīti, tā ir iespēja iesaistītajām pusēm vairot savu medijpratību, vērtējot, kāpēc tas, ko medijs ir darījis, nepārkāpj medijam saistošās tiesību un rīcības regulējuma normas, kā arī uzlikto pienākumu robežas.

Vienlaikus ombuds vēlas vērst LR4 žurnālistu uzmanību uz to, ka Raidījumā izskanējusī informācija par ombudu kā valsts amatpersonu un ierēdni nav precīza, jo ombuds nav valsts amatpersona, bet pārstāv sabiedrības intereses sabiedriskajos medijos kā neatkarīga institūcija, kuras uzdevums ir līdzsvarot sabiedrības tiesības saņemt kvalitatīvu informāciju un pienākumu respektēt tās medija redakcionālo neatkarību ar sabiedriskā medija tiesībām uz redakcionālu neatkarību un pienākumu sniegt sabiedrībai kvalitatīvu informāciju.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

vērš uzmanību:

[10] Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds atzinumus sniedz normatīvo aktu definētajās kompetences robežās un izmantojot sabiedriskā medija redakcionālās vadlīnijas un Rīcības un ētikas kodeksa normas, kas attiecas uz profesionālo ētiku un tās ievērošanu redakcionālajos lēmumos un profesionālajās procedūrās, kas veiktas sabiedriskā medija satura veidošanas procesā. Nedz normatīvie akti, nedz sabiedriskā medija redakcionālās vadlīnijas un rīcības un ētikas kodekss nedod ombudam tiesības sniegt iesniegumā minēto apstākļu juridisko izvērtējumu.

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

atzīst:

[11] Ombuds neatzīst Raidījumā un Publikācijā Latvijas sabiedrisko mediju redakcionālajās vadlīnijās noteikto sabiedriskā medija darbības profesionālo principu – *Precizitāte* un *Objektivitāte*

– pārkāpumus un sabiedriskā medija redakcionālo vērtību – *Patiesums, Godprātība un Atklātība, Atbildīgums* neievērošanu.

Joki un pasakas kā alegoriski viedokļi ir pieļaujami sabiedriskā medija saturā un uz to lietojumu var tikt attiecinātas zemākas tolerances prasības, nekā tas būtu faktos balstīta žurnālistiska teksta gadījumā, ar nosacījumu, ka to lietojums ir godprātīgs, atklāts un atbildīgs.

Godprātīgums attiecas uz izvēlēto valodspēļu motīviem – ko ar šādu valodas lietojumu ir gribēts panākt, nosakot, vai mērķi nav ļaunprātīgi. Atklātība, pirmām kārtām, attiecas uz to, vai Raidījuma klausītāji spēj identificēt Raidījuma vadītājas stāstījumu kā pasaku un jokošanos, otrkārt, uz to, vai nenotiek slēpšanās aiz pasakas formas, lai nesodīti aizskartu 2024. gada 5. decembra iesnieguma autora cieņu, uz ko norādīts Iesniegumā 2, tādējādi neuzņemoties atbildību par savu stāstījumu.

Atzinuma konstatējošajā daļā ombuds konstatēja, ka nesaskata Raidījuma vadītājas komunikācijas žanra izvēlē un pašā stāstījumā ļaunprātīgus nodomus. Izvēlētais vēstījuma žanrs bija skaidri identificējams un paredzēts tam, lai Raidījuma saturs būtu intriģējošs, viegls, humoristisks, izklaidējošs, bet ne izsmejošs, aizskarošs, noniecinošs, pazemojošs. Ombuds nepieļauj iespēju vērtēt Raidījuma vadītājas motīvus, balstoties vienīgi pieņēmumos, minējumos un aizdomās. Raidījuma satura un Publikācijas teksta loģiskā analīze nesniedz pierādījumus šo motīvu ļaunprātīgumam un rīcības negodprātīgumam.

Sabiedriskajam medijam blakus visām citām ir arī izklaidējošā funkcija, taču neveiksmīga joka rezultātā izklaidējošas funkcijas galvenais uzdevums – sociālās spriedzes mazināšana – netiek izpildīts, bet gluži pretēji, katalizējas jauns iegans, kas liek apšaubīt sabiedriskā medija darbības motīvus un kvalitāti. Tas gan nenozīmē, ka sabiedriskajā medijā nedrīkstētu jokot, veidot alegoriskus vēstījumus un lietot humora žanram raksturīgās publicistikas formas, taču to lietojumam ir jābūt īpaši pārdomātam un izsvērtam, ņemot vērā sabiedrisko mediju īpašo lomu sabiedrībā, tā funkcijas un misiju strādāt visas sabiedrības interesēs.

[12] Ombuds neatzīst Raidījumā un Publikācijā Latvijas Radio Rīcības un ētikas kodeksa 6.1. punktā noteiktā, ka *Latvijas Radio darbinieki publiskajā komunikācijā ir godīgi un atbildīgi. Izmantojot savas pilsoniskās tiesības uz vārda un rīcības brīvību, Latvijas Radio darbiniekiem ir jāizvairās no darbībām, kas mazina sabiedriskā medija uzticamību*, pārkāpumus, jo minētā prasība attiecas uz Latvijas Radio darbinieku ārējo komunikāciju. Raidījums un Publikācija ir sabiedriskā medija saturs, tāpēc to vērtējums primāri balstās tā atbilstības noteikšanā Sabiedrisko mediju redakcionālajām vadlīnijām, kas tika veikts iepriekšējā atzinuma daļā.

[13] Ombuds neatzīst Raidījumā un Publikācijā Latvijas Radio Rīcības un ētikas kodeksa 2.6. punkta, kas noteic, ka *Latvijas Radio nav pieņemama jebkāda ļaunprātīga rīcība, kukuļņemšana, krāpšana vai zādzība*, pārkāpumus, jo Raidījuma un Publikācijas veidotāju rīcībā nesaskata ļaunprātīgas rīcības pazīmes, kam apsvērumi izklāstīti šī atzinuma vienpadsmitajā daļā.

[14] Ombuds neatzīst Raidījumā un Publikācijā Latvijas Radio Rīcības un ētikas kodeksa 2.3. punkta, kas noteic, ka *Latvijas Radio darbinieki, kuri iesaistīti satura veidošanā, ievēro visaugstākos žurnālistikas standartus un sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu redakcionālās vadlīnijas*, pārkāpumus. Argumentācija ir izklāstīta atzinuma vienpadsmitajā daļā.

[15] Ombuds neatzīst Raidījumā un Publikācijā Latvijas Radio Rīcības un ētikas kodeksa 2.2. punkta, kas noteic, ka *Latvijas Radio darbinieki savus pienākumus veic saskaņā ar sabiedrisko mediju vispārpieņemtajām pamatvērtībām, kas ir neatkarība, uzticamība un cilvēka cieņa. Šīs vērtības caurauž gan medija ikdienas darbu, gan radīto saturu*, pārkāpumus.

Cieņa pret citu personu pieprasa atzīt tās principiālo līdzvērtīgumu tiesībās – katras personas tiesību identitāti tām tiesībām, kuras piešķiram paši sev. Cieņa kā beznosacījuma attieksme nevar būt atkarīga no konkrētās personas rīcības, uzskatiem vai sociālā statusa, tā izriet no personas cilvēciskās dabas. Cieņa kā demokrātiskas un tiesiskas sabiedrības fundamentāla vērtība ir gan cilvēktiesību pamats, no kura izriet visas atvasinātās cilvēku tiesības, gan arī izsaka ētisko prasību attiekties pret citu personu kā pret līdzvērtīgu cilvēcisko būtni. Tāpēc cilvēka cieņa kā būtiska vadlīnija raidījumu un cita satura veidošanai ir nostiprināta Latvijas sabiedrisko mediju redakcionālajās vadlīnijās un kā sabiedrisko mediju vispārpieņemta pamatvērtība ir ierakstīta Latvijas Radio Rīcības un ētikas kodeksā.

Ombuds Raidījuma vadītājas motīvus nav fiksējis ļaunprātīgus nodomus aizskart 2024. gada 5. decembra iesnieguma autora cieņu. Ironizēšana par iesnieguma tekstā izteiktajiem apgalvojumiem vēl nav uzskatāma par neētisku, respektīvi, aizspriedumainu vēršanos pret iesnieguma autora personību. Konstruktīva kādas personas izteikto apgalvojumu kritika izpaužas kā norāde uz to nepamatotību vai nepietiekamu pamatotību. Šāda rīcība ir atbilstoša, jo ļauj kritizētā apgalvojuma autoram uzlabot sava izteikuma saturu, sniedzot apgalvojumus pamatojošus argumentus. Šajā gadījumā Raidījumā un Publikācijā tiek ironiskā formā norādīts, ka 2024. gada 5. decembra iesniegumā minētā argumentācija ir pārspīlēta – problēmas mēroga un kritiskuma apjoms ir ticis nepamatoti palielināts. Šāda kritiska norāde, lai arī veikta ironiskā formā, nav uzskatāma par necieņas izrādīšanu iesnieguma autoram, jo attiecas uz iesnieguma autora izteiktajiem apgalvojumiem, nevis uz iesnieguma autora personību. No tā, ka teiktais šķiet smieklīgs, netiek

secināts, ka teicējs ir smieklīgs.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas

līdzekļu ombuds

(*paraksts*)*

Edmunds Apsalons

*DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR
LAIKA ZĪMOGU